

Valby, Helsingør 14. Oktober 2021

Debatoplæg DI's Generalforsamling 2021 – Hvordan kan vi forbedre rammevilkårene for de danske avlere?

Baggrund:

Avlere af islandske heste oplever en positiv fremgang grundet stor efterspørgsel på islandske rideheste i de senere år – det er tiltrængt efter mange år med et stagnerende marked, hvor det har svært at få hentet omkostningerne hjem og dermed få en positiv bundlinie.

Omkostningsniveauet og flaskehalse i "islændermarkedet" er fortsat aktuelle og derfor er det nødvendigt med en debat om,

- Hvordan erhvervet kan reducere omkostningsniveauet, og
- Hvordan sikrer vi vækst og gode rammevilkår for avlerne, så der i fremtiden er en islandsk hest til alle typer af forbrugere på det danske marked.

Vi kan ikke gøre noget ved vind og vejr og skattetrykket og øvrig regulering i DI-regi, men vi kan på vores eget område sætte lup på de flaskehalse, der præger islændermarkedet.

Stor usikkerhed i kåringssystemet

Nyt kåringssystem skaber usikkerhed for danske avlere om hvilke heste, der kan stilles til kåring, hvorvidt man får sin investering hjem grundet et markant fald i karakterniveauet grundet nye guidelines, usikkerhed om implementeringen af de nye guidelines samt den vedblivende problemstilling med svingende karakterniveauer fra dommerkommission til dommerkommission uagtet nye guidelines.

Når man ser videoer fra kåringer på Island og karakterniveauet, spørger man sig selv, om udmøntningen af reglerne er anderledes på Island end i Europa? Island har fundet på de skrappe regler og hænger det mon sammen med, at Island har en stor eksport af islandske heste til Europa? Statistik viser, at karakterniveauet falder mere i de relevante europæiske lande sammenlignet med faldet på Island efter implementering af de nye guidelines. Hvorfor?

Er de islandske heste bare bedre og flere eller har man på Island forberedt sig på de ændrede guidelines i længere tid, fordi islandske dommere har været drivere for de nye regler? Er europæiske (primært islandske ryttere bosat i EU) ryttere dårlige til at fremvise hestene eller til at forstå de nye guidelines? Eller er hestene så markant dårligere i EU, selvom vi bruger de samme linier som på Island, da vi importerer heste i stor stil fra Island? Nogle importerede heste vises igen i EU med dårligere eller samme resultat? Der er mange problemstillinger, som vi skal have mere viden og fakta om for at kunne forstå dem.

Flere spørger, om vi måler, det vi ønsker med de nye guidelines? Eller måler vi i højere grad rytternes ridekompetencer frem for hestens talent? Ønsker vi målsætningerne bag de nye guidelines, og er der enighed om og opbakning til dem? Er vores nuværende guidelines præcise nok til at sikre den korrekte afgørelse, eller er der brug for justeringer inden næste års kåringer?

Desuden har spørgsmålet om forskellige vurderinger fra dommerkommission til dommerkommission været til stede længe før implementeringen af de nye guidelines i 2020. Kritikken af systemet er ikke ny. Der bliver hvert år brugt megen energi på at jagte den rigtige dommerkommission, især hvis man har en tophest og uanede ressourcer til rådighed. Der er stor variation imellem antallet af viste heste på forskellige kåringer, og der er kåringer, hvor der bliver trukket mange heste i takt med, at byg-karakterne afgives.

Hvis man er en mindre avler, har man ikke råd til vise samme hest 3-4 gange på en sæson og igen året efter – rytterne tjener penge på systemet i form af flere træningsmåneder på hesten i stalden og flere fremvisningsgebyrer. DI tjener også penge på flere fremvisninger af den enkelte hest.

FEIF er bevidste om problemet, da man har testet forskellige modeller af for, hvordan dommere udpeges til den enkelte kåring. Nogle dommere ER mere populære end andre, og problemet bliver meget tydeligt nu pga. ændrede guidelines. Hertil kommer, at det er meget få europæiske dommere, der benyttes på Island, mens Island sender mange dommere til kåringer i Europa. Der er praktiske hensyn, der kan sætte begrænsninger fx afstande, og i 2020 og 2021 desuden corona, der har gjort det sværere at arrangere dommerkommissioner til kåringer.

Hvad der sker under den enkelte vurdering af en hest, er en "black box", dog baseret på guidelines. Som hesteejer får man et afstemt vurderingsskema udleveret bagefter – af og til med noget krimskrams man ikke kan læse. Der er som regel 2-3 dommere, herunder en overdommer. I praksis er det uklart, hvordan der opnås enighed ved andet end forhandling imellem dommerne.

Det gør systemet sårbart for udsving i vurderinger, uenighed dommerne i mellem, indbyrdes relationer imellem dommerne samt dommernes egeninteresser hvad de end måtte være – og hvordan løses det i praksis? Hvor stort et skøn har dommerne, og hvordan trækkes der fra og lægges til på baggrund af koderne i vurderingsskemaet og karakterskalaen i guidelines?

Jury og nævnslignende kommissioner er generelt baseret på dommernes indgående kompetence og bygger på principper om objektivitet, habilitet samt et gennearbejdet sæt regler/guidelines, så den korrekte afgørelse kan træffes. Dommerkommissioner ved kåringer er principielt funderet på disse rationelle principper, men der er ingen "checks and balances"-mekanismer, der understøtter om principperne er styrende i praksis.

Der findes ingen gennemsigtighed, kontrol, mekanismer, der kan balancere rabiate udsving i vurderinger, eller appelmuligheder, når først dommen er afgivet. Eneste mulighed er at finde en anden dommerkommission og få hesten vist igen. Det er både dyrt for hesteejeren og hårdt for hesten endnu engang at skulle holde humøret og fysikken oppe i et meget højt træningsgear. Dommerkommissionerne vurderer heste hvert år for mange millioner – der er store økonomiske interesser på spil for avlerne. Det har stor betydning for prissætningen af hesten og bedækningsgebyret, hvordan den bliver kåret, og hvor høj totalen er. Der er heller ingen kontrol af evt. fejl i vurderinger, da der ikke er nogen appelmuligheder.

Systemet tillader, at dommere selv må avle heste og samtidig dømme konkurrenters heste. Det kan der være mange praktiske grunde til. Der gælder inhabilitetsregler, som sørger for, at dommerne ikke vurderer andres heste eller heste, der rides af ryttere, de samarbejder med. Der er også regler for, at en dommer ikke må dømme konkurrenters heste på nationalt niveau. Men det ændrer ikke ved, at dommere, der avler heste, gerne må dømme konkurrenters heste. Danskejede eller danskavlede heste må gerne dømmes af danske dommere i udlandet. Avlere er overalt forbundet af samarbejdsrelationer, avl på samme linier, ligesom kåringsryttere er avlere, selvom de fremviser andre avleres heste. Det er der ikke noget problem i sig selv. Sådan er vores islændermarked og værdifødekæde skruet sammen qua vores produkt – islandske heste.

Vores kåringsystem er ikke robust nok overfor risikoen for ikke-objektive interesser, om det så handler om man kan lide den pågældende hest, ejeren, avlslinierne eller fremviseren eller om vejret er dårligt. Og der er trods guidelines et stort rum for skønsmæssige vurderinger for den enkelte dommerkommission. Det gør dommerne meget magtfulde. Og det faktum gør systemet nemt at kritisere og dermed undermineres tilliden til systemet. Når man ændrer spillereglerne, bliver sådanne systemsvagheder meget tydelige. Hvor der er mennesker, kan der ske fejl - systemer skal designes, så fejl og egeninteresser minimeres. Helt fjerne dem er nok ikke realistisk.

Der er brug for en grundlæggende revision af kåringsystemet, hvor systemet er bygget på mekanismer, der skaber gennemsigtighed, kontrol, objektivitet, faktisk korrekthed samt klagemulighed over den enkelte vurdering. Det vil skabe de nødvendige incitamenter til korrekte afgørelser og minimere dommerkommissionernes sårbarhed for kritik – berettiget eller uberettiget.

En ide kunne være at lade sig inspirere af sporten, hvor man trækker den højeste og laveste karakter fra og dømmer hver for sig og ikke i et kollegium, som man gør til kåringer. Det vil gardere mod rabiate udsving – en anden model kunne være, at man tager gennemsnittet og runder op eller ned til nærmeste hele eller halve karakter på delkarakterer. Man kan introducere en uvildig person fx kåringslederen, der deltager ved udarbejdelsen af den endelige karakter – man kan vælge at give et vurderingsskema fra hver af dommerne til hesteejeren, så man kan få et mere nuanceret kommentarbillede.

Antallet af kommentarer svinger meget fra hest til hest, og kommentarerne er vigtige i forhold til skalering af karakteren, så det er meget nemt at manipulere med, hvis ikke man kan lide hesten eller hvis man virkelig godt kan lide hesten. Derfor bør alle dommerkommissioner også være forpligtede til at udfylde hele skemaet dvs. alle kategorier og ikke bare det, der falder ind først ved førstehåndsindtrykket på hesten.

Der kan være flere modeller, og vi bør have en faglig diskussion om, hvordan vi bedst sikrer de overordnede principper og den korrekte afgørelse og dermed får minimeret den underminerende diskussion, vi har om dommerkommissioner. Systemet er med til at skabe problemet og derfor må vi gennemføre en grundlæggende revision, så vi er sikre på vores heste bliver bedømt korrekt. Det er i alles interesse.

Når man kigger på kåringerne fra Island, får man ofte den tanke, at intet er ændret hverken ridningen eller karaktererne i modsætning til kåringerne i Europa. Og problemet med forskellige dommerkommissioners popularitet fortsætter i alle lande – også på Island. Derfor har vi brug for fakta og systematisk opfølgning på FEIF-niveau. Vi bliver nødt til at videofilme vores kåringer i en periode og udarbejde mere detaljeret statistik og følge op på resultaterne for at finde ud af, om systemet fungerer hensigtsmæssigt og bidrager til de avlsmål, vi ønsker. Derfor er der brug for i en overgangsperiode at videofilme kåringerne, som det sker i Island og Sverige via brugerfinansiering, som det fx. kendes fra Alendis TV på Island og Zibrasport fra hestesporten. For at skabe gennemsigtighed, læring og mulighed for kontrol. Videofilm kan bruges som dokumentationsværktøj, hvis man indfører appellmuligheder.

Hvad er god avl og hvad vil kunderne have?

Hestene skal med de nye guidelines være endnu mere ridbare og færdige som rideheste, og det kræver væsentlig mere træning og resulterer formentlig i, at hingstene bliver kåret senere end tidligere. Det koster mange penge at have en hingst i kåringstræning i længere tid, og den kan først tjene sig hjem, når den er kåret og kan få bedækningstilladelse. Alternativet til at kære sin egen hingst er at købe bedækninger til ml 5000-15000 dkr plus moms afhængig af ens økonomiske formåen, hvilken hest man vil avle mm. Man kan også købe sig en hingst på Island – de er ganske dyre pt.– men det er væsentligt nemmere, og så slipper man for at skulle igennem kåringsystemet med sin hingst. Til gengæld skal der sælges en del bedækninger for, at det bliver rentabelt at investere, hvis man driver sit avl som erhvervsmæssigt stutteri.

Alle afkom skal ikke være topheste og koste 100.000 kr. plus. DÍ's mål er, at så mange heste som muligt bliver kåret, da man ellers ikke kan forbedre avlen fremadrettet. Vi skal vide, hvad vi avler på, så vi kan blive mere præcise i fx valget af hingst til vores hopper. Målet er, at vi i højere grad avler på kårede hopper, og det er også afspejlet i BLUP-systemet. Avl på ukårede hopper trækker ned. En eller anden form for vurdering vil klart gøre os mere i stand til at matche hingst og hoppe – og det vil forbedre avlen.

Der er en elitær tendens til, at alle heste skal være superstjerner med kunstigt fremprovokerede megahøje løft og høj fart – det er en lille procentdel af kunderne, der ønsker sådanne heste, og mange er formentlig helt ligeglade med, om hesten har vinkelløft eller over vinkelløft i tølten. Det danske marked efterspørger det i begrænset omfang. Manglen på gode rideheste på mellem 50.000-80.000 kr. viser pointen, mens mange heste på over 100.000 kr. vedblivende er til salg. Også selvom de er kårede. Derfor må vi også have en diskussion om, at der også skal være plads til de såkaldte "mellemhingste" i vores kåringsystem. Danmark har en avlsrestriktion på 7.75 i total i vores stambogsreglement – den grænse er ikke justeret i flere år. Det gælder både for unghingste på 3 og 4 år, som fremvises til bygkåring, og fuldkårede hingste. Tallet siger intet, om hesten har 9 i tølt eller et fremragende sind.

Tilsvarende regler findes ikke i Island, Sverige og Tyskland, så kravet er konkurrenceforvridende for de danske avlere. Hvis en avler har en fremragende 2 årshingst, må man ikke lade den bedække, selvom den har blup 120. Det betyder, at de danske hingste allerede er bagud på bluppoint, inden de bliver stillet til byg som 3års, fordi deres afkom ikke må bedække tidligt som fx i Sverige eller på Island. Jo hurtigere afkom kan kåres, jo bedre blup. Fordelen med tidligere bedækninger er, at

man rent faktisk kan se, hvad hingsten avler videre – er afkommene gode eller dårlige. Hvis man bedækker fx 10 hopper med den samme unghingst, så får man et rimeligt godt billede af, hvad hingsten avler videre. Eneste metode til at afdække det er at bruge den i avlen. Højtkårede hingste uden afkom aner man ikke hvad avler videre. Det er heller ikke særligt rentabelt for den enkelte avler, at han ikke må bruge sin egen hingst, som han kender, fremfor at købe en bedækning til hoppen.

De ændrede guidelines sætter den danske særrestriktion på 7.75 under pres, fordi karakterniveauet er faldet markant i DK – Ca. 28 % af de hingste, der enten er stillet til byg eller fuldkåring i 2021 har ikke nået spærregrænsen på 7.75 for at få bedækningstilladelse. (Tallet er ikke tjekket for, om de har stillet hesten flere gange). Det vil sige, at avlerne har ikke har fået returgevinst i forhold til de omkostninger, de har haft til træning, specialfoder, skoning, fremvisning, ressourceforbrug, spatrøngten og testikeltjek. De har stadigvæk ingen hingst at bedække med.

Det nye system har givet avlerne en ny service nemlig at beregne hestens total som firgænger, for bedre at kunne sammenligne imellem fir- og femgængere og firgængerne imellem. Kravet om 7.75 gælder for den endelige total og tilgodeser derfor ikke firgængere, som ellers er intentionen i det nye system. Firgængere med en total under 7.75 kan ikke opnå tilladelse.

Stambogsreglementet tager heller ikke højde for målsætningerne i det nye system, herunder nyt stangmålsideal på 138 cm. Der har ikke været en debat i DI-regi, om det er de rigtige målsætninger, der ligger bag de nye guidelines, selvom de angiveligt bygger på (islandsk) forskning. Det er noget helt nyt af hensyn til hestens bæreevne (jf. det oplyste på avlermødet den 7. Oktober).

Vi har en restriktiv elitær avlspolitik i DK og idealet er, at man skal bruge så højtkårede hingste som muligt, fordi det skaber "god avl" og ikke "produktion". "Mellemhingstene" under 8 har svære kår i det nye system. Har vi haft en debat, om vi ønsker at fjerne disse hingste fra kåringerne? Er intentionen, at vi kun viser vores hopper i fremtiden og hingste, der ligger over 8 i total? Der er faktisk få hingste til de europæiske kåringer, der opnår "over 8" sammenlignet med tidligere – navnlig i kategorierne 4, 5 og 6 årshingste. Under 8 er nu normen i hvert fald i Europa. Kåringer er ikke alt i verden – afstamning, udstråling, sind, blup, sportsresultater mm spiller også ind.

At have en total på 7.75 som avlsrestriktion sikrer ikke nødvendigvis fremgang i avlen, eller at der stilles flere heste til kåring. At stille sin hest til kåring er vigtigt for at skabe bedre avl, fordi avleren får et bedre billede af sin hest, når man skal matche den med en hingst eller hoppe. At man vælger de dyreste hingste, er ingen garanti for et godt afkom, man kan ride på eller tjene penge på. Jo højere kåringstotal, jo højere bedækningspriser for der er omkostninger, der skal dækkes, og jo højere priser til forbrugerne.

7.5 er gennemsnittet i vores kåringsystem, så alt over 7.5 må være avlsforbedrende, hvis man skal følge stambogsreglementets logik, ligesom alt blup over 100 er avlsforbedrende. Vores stambogsreglement er også biased til den elitære side med de blupkrav, der er til etårige

bedækningstilladelser. Stambogsreglementets krav om 7.75 i total er forældet og skaber konkurrenceforvridning sammenlignet med avlere i andre lande og skaber flere omkostninger for de danske avlere. Det er heller ikke afstemt med de nye guidelines. Derfor bør kravet enten nedsættes eller fjernes.

Hvis ikke der kan opnås enighed om at fjerne kravet, bør det nedsættes til 7.5, som er udtryk for middel. Det vil samtidig imødegå tendensen til det fuldstændigt lovlige valg, man som avler har, nemlig at få registreret sin hingst i Tyskland og få fuld EU-bedækningstilladelse med registrering i Worldfengur. Størstedelen af kunder er formentlig fuldkommen ligeglade med, om der er tysk eller dansk pas på hesten, bare den er smuk, sød og kan tølte godt. Navnlig i det nuværende marked.

Med de nye guidelines, usikkerhed om kåringsystemet og det danske elitære og restriktive stambogsreglement kan man gætte på, at omfanget af EU-hingstetilladelser vil stige i de kommende år. I praksis er det meget nemt og billigt at få EU-tilladelse, hvis din hingst allerede er vist til kåring enten i byg eller fuldkåret.

Bedre forbrugerbeskyttelse og konkurrence

Der savnes bedre information som forbruger/avler fra DI's side, når man skal have kåret sin hest i forhold til forberedelse af hesten hjemme fra og samarbejdsforholdet med kåringsrytterne, herunder kontraktforhold, og hvad de nye kåringsregler betyder. Informationen på DI's hjemmeside bør opdateres med det nye system med konkrete eksempler på, hvad der ligger bag det skema og guidelines, dommerne anvender, og hvad der reelt kræves af hesten.

Toprytterne viser ofte op til 10 eller flere heste pr. kåring, og rigtig mange sorteres fra undervejs, fordi de vælger de allerbedste heste og ofte for deres faste kunder. Det er et problem for de mindre avlere. Det er en svær butik at være kunde i og en samarbejdskontrakt findes som regel ikke. Dermed er der ingen mulighed for at have en rimelig dialog eller retlig afgørelse, hvis tingene går galt, fx en skadet eller meget tynd og muskelfattig hest, der kommer hjem før eller efter kåring.

Det er uhørt, at man som forbruger skal betale op til 10.000 kr. inkl moms for ydelser pr. måned. og samlede summer på ca. 50.000 kr. for en sæson, men ikke kan få en kontrakt på samarbejdet. Hvilke andre brancher har man den uprofessionelle praksis? Selv i bilbranchen er man bedre beskyttet. DI bør derfor udarbejde en standardkontrakt (som ved køb og salg), som alle kåringsryttere opfordres til at sig til at indgå med deres kåringskunder, og herved sættes der en code of conduct for branchen internt. Det vil samtidig give forbrugerne mulighed for aftaleretlige søgsmål, hvis der sker grove kontraktbrud.

Der er ikke mange kåringsryttere at vælge imellem, og der er brug for større konkurrence rytterne imellem – der bør iværksættes mere systematisk kåringsryttertalentudvikling fra DI's side, så der skabes incitament og mulighed for at få flere kåringsryttere i DK, samtidig med at forbrugerbeskyttelsen øges. Det er usundt for et marked, når så få ryttere har så store markedsandele – uagtet om de er dygtige eller ej. Det skaber monopollignende adfærd og er hæmmende for, hvorvidt man som avler ønsker at stille sin hest til kåring. Det er kun få % af de

danskavlede heste pr. år, der stilles til kåring (2 % for hingste og 4 % for hopper). Det er lavt sammenlignet med andre lande og går stik imod DI's målsætning om at få kåret så mange heste som muligt af en årgang.

CEM-bekæmpelsesstrategien skal justeres

CEM-bekæmpelsen har været effektiv og nødvendig, men er det proportionelt i forhold til risikoen at fastholde et så omkostningstungt system for alle involverede i de næste fem år? Vi har brug for at finde en CEM-bekæmpelsesstrategi, der står i rimeligt forhold med omkostning og risiko for avlerne.

Der er behov for at justere i strategien for CEM-bekæmpelse, baseret på de fund, SSI har gjort i screeningen i 2021 – alle hingste, der bedækker/inseminerer, skal fortsat testes årligt – samt hopper, der sendes hjemmefra til bedækning i stod, håndbedækning og ved insemination. Hopper, der alene bedækkes eller insemineres på hjemmematriklen, og som er testet for CEM i 2021, bør der ikke stilles krav/anbefaling om CEM-testning for, med mindre der er begrundet risiko. En gang årligt offentliggør DI statistik for udviklingen for årligt at vurdere, om strategien har det ønskede resultat.

Prisforskel ved følchipmærkning

Prisdifferentieringen imellem chipmærkning af føl hos SEGES og egen dyrlæge er konkurrenceforvridende – det er urimeligt, at gebyret for at bruge egen dyrlæge er markant højere, end hvis man vælger SEGES-ordningen. Personligt har jeg fået chippet over 30 føl og jeg har aldrig modtaget en klage over min dyrlæges kompetencer i at tegne aftegn mv. Vi skal gøre op med urimelige gebyrer og monopol tendenser, og DI må dokumentere baggrunden for den prisforskel. Hvis der et reelt problem med den enkelte dyrlæge/avler, bør det kunne udløse et ekstra administrationsgebyr, men alle bør ikke straffes.

Dialog med avlerne og mere gennemsigtighed

Der er ingen formaliserede kanaler for dialog med avlerne i DI. Eneste mulighed for indflydelse er uformelle kontakter. Man kan gøre brug af sine medlemsrettigheder og stille forslag på generalforsamlingen eller lade sig opstille til bestyrelsen eller avlskomiteen.

Vi har brug for et åbent netværk, så alle segmenter af avlen kan holde sig orienteret og blive inddraget ved vigtige beslutninger, der har konsekvenser for vores økonomi og for avlen af islandske heste. Vi har brug for at få mere viden om, hvad der sker i avlskomiteen og i FEIF-regi. Vi har brug for et avlernetværk evt. virtuelt i en facebookgruppe, hvor der er plads til debat og vidensdeling med avlskomiteen og hinanden. Der skal følges systematisk op i FEIF-regi på erfaringerne i medlemslande, statistik, mv. og meldes systematisk tilbage til relevante aktører, navnlig når større ændringer har stor indflydelse på vores avlsbeslutninger.

Opsummering – forslag til debat og DI's videre arbejde

1. Et mere objektivt og robust kåringssystem

- Der foreslås udarbejdet et oplæg til, hvordan vi forbedrer kåringssystemet, herunder skaber større objektivitet, større gennemsigtighed, kontrolmuligheder og appelmuligheder og dermed mere korrekte afgørelser. Har dommerne for store skønsmæssige beføjelser? Er karaktersystemet velfungerende? Sigtet er, at få det drøftet i FEIF-regi og med de andre nationale avlsforbund.
- Vi skal vurdere, om de nye guidelines fungerer hensigtsmæssigt både indholdet og implementeringen – måler vi det vi ønsker – og hvad ønsker vi mere præcist skal være vores målsætninger? Og hvordan stemmer det overens med vores stambogsreglement?
- Der er behov for opfølgende statistik/temperaturmåling efter hver kåringssæson for at skabe gennemsigtighed og indsigt i udviklingen, som fremlægges på generalforsamling årligt, herunder statistik for
 - Karakterniveau for henholdsvis hingste/hopper – fordelt på aldersgrupper siden 2020 hvor de nye guidelines trådte i kraft sammen holdt med data fra tidligere år.
 - Statistik for danske og udenlandske dommerkommissioners bedømmelser fordelt pr. dommerkommission, sammenholdt med kåringer i Sverige, Island og Tyskland.
 - Antal kårede heste i DK samt hvorvidt der er opnået bedækningstilladelser mv.
 - Videostreaming af alle danske kåringer via brugerfinansiering, som på Island og i Sverige for at skabe gennemsigtighed og læring.

2. Nedsættelse af karakterkravet om at opnå 7.75 til 7.5 for at opnå fuld bedækningstilladelse i DK. Alternativt foreslås afskaffelse kravet, så danske avlere ligestilles med konkurrerende avlere i andre lande. SE BILAG 1 MED KONKRET FORSLAG TIL AFSTEMNING PÅ GENERALFORSAMLINGEN.

3. Bedre information til forbrugere/avlere om at stille heste til kåring, herunder forberedelse af hesten, samarbejdet med kåringsrytteren via en DI-kontrakt, det nye kåringssystem.

4. DI-standardkontrakt for kåringstræning udarbejdes og kåringsryttere opfordres til at anvende denne for give større forbrugerbeskyttelse. Kontrakten skal fremgå af DI's information til avlerne på DI's hjemmeside.

5. Systematisk talentudvikling for en ny generation af kåringsryttere, så vi kan få mere konkurrence og flere valgmuligheder.

6. Justering i strategien for CEM-bekæmpelse, baseret på de fund, SSI har gjort i screeningen i 2021 –En gang årligt offentliggør DI statistik for udviklingen for årligt at vurdere om strategien har det ønskede resultat.

7. Gebyrer for følchipping ensartes, så prisen på dyrlæge-chipping og SEGES-chipping er den samme for at sikre en lødig konkurrence og valgfrihed for den enkelte avler.

8. Bedre dialog med avlerne – ikke kun de store spillere. DI/Avlskomiteen skal have en kanal, hvor alle segmenter af avlerne kan inddrages og informeres i form af et åbent netværk fx en lukket facebookgruppe for avlere.

9. **Mere gennemsigtighed og information om beslutningerne i FEIF** bl.a. ved avl, så der er reel mulighed for vidensdeling og debat, før store ændringer implementeres. FEIF skal samtidig opfordres til opfølgning på implementeringen af de nye guidelines og udarbejdelse af statistik.

Bilag 1 – forslag til afstemning på DI's generalforsamling 2021

Stambogsreglementets krav om, at alle hingste i Danmark skal opnå enten 7.75 for 3 og 4 års hingste i bygningskåring eller 7.75 i fuldkåring fra 4 år og op for at få bedækningstilladelse i DK er ikke længere relevant, bl.a. i forhold til FEIFs guidelines for kåringer. Tilsvarende regler findes ikke i Island, Sverige og Tyskland, så kravet er konkurrenceforvridende for de danske avlere.

Hvis en avler har en fremragende 2 årshingst, må han ikke lade den bedække, selvom den fx har blup 120. Det betyder, at de danske hingste allerede er bagud på bluppoint, inden de bliver stillet til byg som 3års, fordi deres afkom ikke må bedække tidligere i Sverige eller på Island. Fordelen med tidligere bedækninger er, at man rent faktisk kan se, hvad hingsten avler videre – er afkommene gode eller dårlige. Det er heller ikke særligt rentabelt for den enkelte avler, at man ikke må bruge sin egen hingst, som man kender, fremfor at købe en bedækning til hoppen.

De ændrede guidelines sætter den danske særrestriktion på 7.75 under pres, fordi karakterniveauet er faldet markant i DK –Ca. 28 % af de hingste, der enten er stillet til byg eller fuldkåring i 2021, har ikke nået spærregrensen på 7.75 for at få bedækningstilladelse. Det vil sige, at avleren har ikke har fået returgevinst i forhold til de omkostninger, de har haft til træning, specialfoder, skoning, fremvisning, ressourceforbrug, spatrøngten og testikeltjek. De har stadigvæk ingen hingst at bedække med. Det nye system har givet avlerne en ny service nemlig at beregne hestens total som firgænger, for bedre at kunne sammenligne imellem fire- og femgængere og firgængerne imellem. Firgængere under 7.75 i total kan ikke opnå bedækningstilladelse. 7.5 er gennemsnittet i vores kåringsystem, så alt over 7.5 må være avlsforbedrende, hvis man skal følge stambogsreglementets logik, ligesom alt blup over 100 er avlsforbedrende. Vores stambogsreglement er også biased til den elitære side med de blupkrav, der er til etårige bedækningstilladelser.

Stambogsreglementets krav om 7.75 i total er således forældet og skaber konkurrenceforvridning sammenlignet med avlere i andre lande og skaber flere omkostninger for de danske avlere. Det er heller ikke afstemt med de nye guidelines. Derfor bør kravet enten nedsættes eller fjernes. Hvis ikke der kan opnås enighed om at fjerne kravet, bør det nedsættes til 7.5, som er udtryk for middel. Det vil samtidig imødegå tendensen til det fuldstændigt lovlige valg, man som avler har, nemlig at få registreret sin hingst i Tyskland og få fuld EU-bedækningstilladelse med registrering i Worldfengur.

Det indstilles til DI's generalforsamling, at der stemmes om, at avlskomiteen skal udarbejde et forslag om at ændre stambogsreglementets avlsrestriktionskrav fra 7.75 til 7.5, hvilket skal være gældende for både hingste kåret i byg, og til fuldkåring uagtet om det er hingste kåret som femgængere eller firgængere. Forslaget skal sættes til afstemning på en kommende generalforsamling i henhold til DI's regler.

Forslaget vurderes ikke at være arbejdskrævende, da der alene skal ændres et tal fra 7.75 til 7.5.

Uddybende argumentation findes i mit debatoplæg om avlernes vilkår, som er fremsendt til DI d.d /Susanne Bro Lundgren, Lundebjerg Isheste